

Veelstemmig Samen

Zondag 17 september 2017, Ledevaertkerk Chaam, Startzondag
Ds. Sara Dondorp

Eerste lezing OT: Genesis 12: 7-9

Tweede lezing Epistel: I Korintiërs 1: 1-9

Derde lezing NT: Lucas 24:28-35

Inleiding

Met Startzondag lijkt het alsof we ergens mee beginnen. We beginnen met een nieuw seizoen, zeggen we dan. Dat is wel zo, maar het is ook niet zo. Want we zijn natuurlijk nooit opgehouden. Al jaren komen we bij elkaar, op zondag en door de week. Met Startzondag staan we er bijzonder bij stil, dat we daar mee door blijven gaan. En misschien is het wel goed om dan te bedenken waarmee precies. Wat doen we eigenlijk hier, op zondag en door de week? Wat zoeken we hier? En als we hier dan zijn, hoe dan? Daar valt van alles op te antwoorden: We luisteren, bidden, zingen, we zoeken stilte of inspiratie. Maar vooral: we luisteren samen, bidden samen, zingen samen. Zo verschillend als we allemaal zijn, zoeken we samen naar stilte, naar inspiratie, naar verdieping of kennis, naar samenzijn. Dat we dat allemaal samen doen, voegt iets wezenlijks toe. Samen zijn we meer dan de optelsom van ons allemaal apart. Zoals een koor ook meer is dan een optelsom van stemmen. Veelstemmig samen vormen we hier een gemeenschap. Niet alleen zondag, maar zeker ook door de week. De praktische informatie daarover is te vinden in het Jaarprogramma. Vandaag komt de nieuwe editie uit. Ik heb hier een exemplaar, dat u straks kunt bekijken. En binnenkort krijgt u het thuisgestuurd met De Schakel. U zult zien dat we met elkaar heel veel doen. Vanmorgen hebben we ook de kerkdienst samen voorbereid. De liederen samen uitgezocht, de gebeden besproken, en met elkaar de Bijbelteksten overdacht. Teksten waarin centraal staat hoe de mens God zoekt. Heel verschillende verhalen uit verschillende Bijbelboeken. Want de Bijbel is op zichzelf ook al een veelstemmig boek.

Een hele oude stem is die van Abram, die zelf een stem hoort en die de onbekende stem volgt naar een onbekende toekomst. Een veel jongere stem is die van Paulus, die zijn inspiratie deelt. Zijn stem hebben we al gehoord in de groet aan het begin. We lezen straks een klein stukje verder, over zijn dankbaarheid. Vervolgens lezen we over twee reizigers en hun ontmoeting. Twee volgelingen van Jezus op de weg van Jeruzalem naar Emmaus.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus, lieve mensen,

Wat zoeken we als wie hier samen bijeen zijn? Met die vraag begonnen we de voorbereiding van deze dienst. Daar zijn een heleboel verschillende antwoorden op mogelijk. Allemaal antwoorden die naast elkaar kunnen bestaan. Naast elkaar en tegelijkertijd. Dat kan van persoon tot persoon verschillend zijn, maar ook afhangen van de situatie, van je stemming. We kunnen ontmoeting zoeken, met elkaar en met God. Of misschien ontmoeten we God wel in elkaar en door elkaar... Wat of wie we ook zoeken, we zijn hier gekomen. In wat we zouden kunnen noemen 'Huis van God'. Plaats van ontmoeting. Aangekomen op een plek bedoeld om God te ontmoeten. Allemaal zijn we hier gekomen. Allemaal zijn we op weg gegaan. Iets of iemand heeft ons in beweging

gezet. Zo is het ooit met Abram begonnen. Hij hoort een stem. Een stem die roept: zie ik zal je wijzen waarheen. Geen idee heeft Abram. Hij gaat het onbekende tegemoet. En als hij daar dan komt, begint hij met het bouwen van een altaar. Een altaar aan de ene kant van het gebied en aan de andere kant. Alle hoeken gemarkeerd door een plek van ontmoeting met God. Op de plek waar je gaat wonen, moet van alles gedaan worden. Je moet er kunnen eten, slapen, werken, spelen, zingen. Dat moet allemaal geregeld worden, maar het begint met een altaar. Eerst moet de ontmoeting met God geregeld worden. Dan pas is die plek voor Abram min of meer een thuis. Min of meer, want hij blijft vreemdeling en reiziger. En uiteindelijk zijn we allemaal vreemdeling en reiziger. Maar een beetje thuis is daar waar een altaar is. Daar waar we God kunnen ontmoeten. Een plek waar het mogelijk is om met God in contact te komen. Zoals Abram het land waar hij woont markeert met altaren, zo zou je de zondagse kerkdiensten als markeringen kunnen ervaren. Ankerpunten in de week. Plekken waar je richting kunt ervaren. Momenten waaruit je geestelijke voeding kunt putten. Plaatsen van ontmoeting met het Eeuwige, met God.

Hier zijn wij samen gekomen, om God te ontmoeten. Om met elkaar Gods aanwezigheid te ervaren. Hoe doen we dat, God ontmoeten, God ervaren? Volgens mij is dat voor iedereen anders, en dat geeft niet. Sommigen ervaren God in de stilte, in de rust, in de leegte. Een plek buiten het jachtige leven, waar de tijd even stilstaat. Vrij van de stress en de druk van alledag, vrij van prestatie. Je mag er zijn zoals je bent, zonder voorwaarden vooraf. Je wordt geaccepteerd zoals je bent, met al je kwetsbaarheden. Geen oordeel, geen druk. Alleen er mogen zijn. Niets meer of minder. Daar is God. Of liever: daar zouden we God tegen kunnen komen. Iemand anders ontmoet God misschien veeleer in het samenzijn. In de stemmen van anderen: samen zingen, samen bidden, samen met elkaar van gedachten wisselen over het leven. Samen verheugd zijn dat we met elkaar gemeenschap zijn. En weer een ander ervaart God vooral in de inspiratie. In het horen van achtergronden bij een Bijbeltekst, in de verwoording van gebedsteksten of liedteksten. Al die stemmen komen hier samen en dragen bij aan het geheel.

Doet de plek ertoe, als we God willen ontmoeten? Voor Abram was dat wel zo. Voor hem was de ervaring van ontmoeting met God heel concreet. Hij sprak met God, zoals wij met onze burens zouden praten. Maar voor ons, zoveel eeuwen later, is dat anders. Wij staan waarschijnlijk dichter bij de apostel Paulus, niet meer gebonden aan een plek, maar aan een inspiratie. Hij groet allen die zich met de naam van Jezus verbonden voelen. Waar dan ook! En misschien ook: wanneer dan ook. In het jaar 55 in Korinthe of in Efeze, vanwaar Paulus schrijft, en in het jaar 2017 in Chaam of Breda, of Rotterdam of Rome. Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe. Een grote stad met havens, reizigers, ambtenaren, militairen. Met culturele manifestaties en sportfestijnen. Een stad met heel veel filosofische en religieuze stromingen, en ongetwijfeld met een bloeiende rosse buurt. Waar alle deugden en ondeugden van het leven plaatsvinden. Paulus is er een paar keer geweest. Hij logeert dan bij Aquila en Priscilla, Romeinen die daar werken. Vanuit hun huis en atelier ontmoet hij mensen, joden en niet-joden. Geen kerk, maar een gewone, alledaagse werkplaats. Ook dat kan een plek van ontmoeting met de Eeuwige zijn. Paulus groet alle volgelingen met Gods genade, waar ze ook zijn. Misschien zelfs wel in de havens of in de rosse buurt.

Na zijn groet gaat Paulus verder met een dankwoord. Hij bedankt, niet voor wat de Korinthiërs allemaal voor goeds doen, maar voor wat hen gegeven is. De gave van de Geest. Geven en ontvangen zijn met elkaar verbonden. Het begint met ontvangen: je ontvangt je leven, je levensadem. We ontvangen de Geest, inspiratie van boven. De roeping om met elkaar eensgezind te zijn, als volgelingen van Jezus Christus. In de stad Korinthe worden sportwedstrijden gehouden: daarbij wil iedereen de beste zijn. Competitie, wedijver, prestatie. Paulus wijst een andere weg: de weg van Gods Geest, de weg van Liefde. Ook al zijn we allemaal verschillend, hebben we allemaal verschillende gaven en talenten, allemaal worden we aangeraakt door dezelfde geest van Liefde. Gods liefde, die alles kleur geeft, bij wie elk talent telt. Het loflied van de liefde, I Korinthe 13, is gericht aan de gemeente. Liefde als inspiratie voor veelstemmigheid: samen zijn we één koor.

Hoe geven we die gave van de Geest dan vorm, als we samen zijn? Hoe doen we dat, gemeente van Christus zijn? Misschien geven de wandelaars naar Emmaüs daar een antwoord op. Moedeloos en verlaten waren ze onderweg. Jeruzalem lieten ze achter zich. Vervuld door verdriet over het verlies van hun geliefde meester. Terwijl ze over hem praten, voegt zich een derde bij hen. Was het Jezus zelf? Of spraken zij zo intens over hem, dat zijn aanwezigheid voelbaar werd? Een ontmoeting tussen twee mensen die zo intens is, zo werkelijk dialoog tussen twee unieke personen, dat er tussen hen iets gebeurt dat hen beiden overstijgt. Twee mensen die elkaar werkelijk zien in hun verschillend zijn. Dan is de ontmoeting meer dan de optelsom van twee. Dan gebeurt er iets tussen die twee mensen. Iets dat nauwelijks onder woorden te brengen valt. Iets dat je niet kunt vastpakken of vasthouden. Wat je hooguit samen kunt vieren.

Als ze thuiskomen vieren ze samen de maaltijd. Met z'n tweeën én die derde, die brood zegent, breekt en deelt. Hier zien we het avondmaal gebeuren in een pure vorm. Als vanzelf: mensen die samen eten door te zegenen en te delen. Daarbij delen ze niet alleen brood en waarschijnlijk ook wijn. Ze delen meer: ze delen hun inspiratie in Jezus, die al wandelende bij hen was en hen op weg hielp. Zo doen wij ook als wij hier avondmaal vieren. Maar misschien ook wel als we samen zingen en bidden. Samen met elkaar open staan voor wat er tussen ons leeft. Of misschien wel: wie er tussen ons leeft. Als dat gebeurt, levert dat grote vreugde en dankbaarheid op. Dankbaarheid die gedeeld wil worden. Meteen staan ze op en gaan ze op weg, om het te delen. Wat zij hebben meegemaakt: de tegenwoordigheid van Jezus die ze hebben ervaren in het zegenen, breken en delen van het brood. Dat moeten de andere leerlingen ook weten. En wel meteen.

Als je wat er onder ons gebeurt zo beschrijft, wordt het bijna een mystieke ervaring. Iets wat niet iedereen gegeven is, en wat we lang niet altijd ervaren. Maar het verlangen is er wel. Verlangen naar ontmoeting, werkelijke ontmoeting met de Eeuwige. Verlangen naar ervaring van Gods werkelijke liefde. Als die mystieke ervaring zich niet aandient, kunnen we nog wel zingen over dat verlangen. Dan zingen we mee met een duizenden jaren oude traditie. Ook dat is wat we hier met elkaar doen, in al onze veelstemmigheid. Zingen van ons verlangen: onze dorst naar Gods liefde, naar Gods vrede, naar Gods aanwezigheid. Zoals een hert naar water verlangt, zo verlangt een mens naar God. 'Stel, je bent een hert' schrijft Karel Eijkman, een hert op de vlucht. 'dan zit er alleen maar in je kop: water, nu eerst water, alleen maar water. De rest komt later wel. (...)

Stel, je bent een mens' [en ze zitten scheldend achter je aan:]

"Jij bent toch godvergeten?"

Dan maalt alleen maar in je hoofd:

God, nu eerst God, alleen maar God.

De rest komt later wel.'

Waarop Eijkman zijn versie van de Psalm afsluit met:

'En ik weet dan waar het op aankomt in mijn hart en ziel.

Dan kan ik ertegen, dan ben ik op mijn plek.

Zit dat goed, dan gaat het me goed.'

Amen.

Psalm 42 uit: Karel Eykman, *Een knipoog van u zou al helpen, bij iedere psalm een gedicht*, Zoetermeer, 2013, p. 56.